

RO

Întreprinderi și industrie

Fișă informativă SBA 2013

ROMÂNIA

Pe scurt

Sectorul IMM-urilor din România a fost grav afectat de recesiunea globală din perioada 2008-2009. Ulterior, acesta a cunoscut o redresare de scurtă durată, dar și-a pierdut din forță în 2012. În 2013 și 2014, se preconizează o creștere constantă: se așteaptă ca IMM-urile să revină la nivelurile anterioare crizei în ceea ce privește numărul acestora și ocuparea forței de muncă, dar nu încă în ceea ce privește valoarea adăugată. Sectorul IMM-urilor din România este dominat de întreprinderi mici și mijlocii în ceea ce privește valoarea adăugată, fiind caracterizat de un număr mai mic de microîntreprinderi comparativ cu Uniunea Europeană.

Per ansamblu, statisticile privind IMM-urile din România se situează sub medie, iar profilul SBA pentru România nu s-a schimbat semnificativ. Performanța țării este inferioară mediei în cazul a șapte dintre cele nouă principii SBA, aceasta aflându-se deasupra mediei doar în ceea ce privește „spiritul antreprenorial”, deși cu o marjă largă. Una dintre cele mai importante măsuri anunțate pentru 2013 este o nouă lege privind IMM-urile, care va include pe deplin inițiativa europeană SBA. În 2012, au fost introduse efectiv numai câteva măsuri noi în domeniile privind piața unică, ajutoarele de stat și achizițiile publice, mediul și internaționalizarea. Per ansamblu, este recunoscut faptul că instabilitatea generală și criza economică au afectat grav progresul politicilor în materie de IMM-uri.

Fișele informative SBA¹

„Small Business Act” pentru Europa (SBA) este inițiativa politică emblematică a UE pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Aceasta cuprinde un set de măsuri de politică organizate în jurul a zece principii mergând de la „spirit antreprenorial” și „administrație publică receptivă” până la „internaționalizare”. În vederea consolidării guvernării SBA, în evaluarea SBA din 2011 s-a făcut un apel pentru o mai bună monitorizare. Fișele informative SBA sunt publicate anual și au scopul de a îmbunătăți înțelegerea tendințelor recente și a politicilor naționale adoptate cu privire la IMM-uri. Începând din 2011, fiecare stat membru al UE a desemnat un înalt funcționar guvernamental în calitate de ambasador pentru IMM-urile sale naționale. Misiunea ambasadourilor pentru IMM-uri constă în coordonarea punerii în aplicare a inițiativei SBA în țările acestora.

Enterprise
and industry

1. IMM-urile din România – indicatori-cheie

	Număr de întreprinderi			Număr de angajați			Valoarea adăugată		
	România		UE27	România		UE27	România		UE27
	Number	Share	Share	Number	Share	Share	Billion €	Share	Share
Micro	389.206	88,7%	92,1%	889.271	23,1%	28,7%	7	13,6%	21,1%
Mici	39.928	9,1%	6,6%	804.960	20,9%	20,4%	8	16,9%	18,3%
Mijlocii	7.992	1,8%	1,1%	827.897	21,5%	17,3%	10	20,4%	18,3%
IMM-uri	437.126	99,7%	99,8%	2.522.128	65,6%	66,5%	25	50,9%	57,6%
Mari	1.513	0,3%	0,2%	1.325.085	34,4%	33,5%	24	49,1%	42,4%
Total	438.640	100,0%	100,0%	3.847.213	100,0%	100,0%	49	100,0%	100,0%

Estimări pentru 2012, bazate pe cifrele din perioada 2008-2010 provenite din baza de date a statisticilor structurale de întreprindere (Eurostat). Estimările au fost furnizate de London Economics. Datele se referă la „economia întreprinderilor”, care include industria, construcțiile, comerțul și serviciile (NACE Rev. 2, secțiunile B-J, L, M și N). Datele nu iau în considerare întreprinderile care desfășoară activități în domeniul agriculturii, al silviculturii, al pescuitului și nici întreprinderile care furnizează servicii în general necomerciale, precum educația și sănătatea. Datele statistice ale Eurostat prezintă avantajul de a fi armonizate și comparabile între diferitele țări. Dezavantajul constă în faptul că, pentru anumite țări, datele pot fi diferite de cele publicate de autoritățile naționale.

Sectorul IMM-urilor din România este dominat de întreprinderi mici și mijlocii în ceea ce privește valoarea adăugată, fiind caracterizat de un număr mai mic de microîntreprinderi comparativ cu Uniunea Europeană. Relevanța categoriei microîntreprinderilor din România este semnificativ redusă față de cea din UE în ansamblu. Ponderea acestora în totalul forței de muncă rămâne cu un sfert sub nivelul mediei UE, iar contribuția sa la valoarea adăugată este cu aproximativ două cincimi mai scăzută.

IMM-urile din România se regăsesc, în special, în sectorul comerțului cu ridicata și cu amănuntul și în industria prelucrătoare și a construcțiilor. Cele trei sectoare luate împreună furnizează aproximativ 70 % din valoarea adăugată a IMM-urilor. Același lucru este mai mult sau mai puțin valabil pentru procentul de ocupare a forței de muncă. În România, sectorul de producție are o mare importanță pentru IMM-uri. Contribuția acestuia la valoarea adăugată și la ocuparea forței de muncă furnizată de totalitatea IMM-urilor depășește media UE cu aproximativ o cincime și, respectiv, două cincimi. Motivele care explică această diferență semnificativă se regăsesc în structura istorică a economiei din România. De-a lungul multor generații, sectorul industrial, inclusiv sectorul de producție, a avut o importanță crucială în generarea valorii adăugate brute în România. În prezent, sectorul de producție reprezintă aproximativ 25 % din industrie. Prin urmare, ponderea totală a

sectorului în economie este peste media UE².

Un alt factor este reprezentat de intrările substanțiale de investiții străine directe în perioada 2006-2008, în special în producția de bunuri, alimente, băuturi, textile, mobilier, calculatoare, echipamente electrice, mașini etc. Deși astfel de producători sunt, în general, întreprinderi mari (cu peste 250 de angajați), există o industrie furnizoare locală în creștere. De regulă, furnizorii sunt IMM-urile, ceea ce explică, de asemenea, importanța relativă a sectorului de producție pentru IMM-uri.

Întreprinderile românești sunt specializate în producția de joasă tehnologie și în serviciile bazate pe utilizarea mai puțin intensivă a cunoașterii. Numărul industriilor caracterizate de un nivel tehnologic mediu (fabricarea de produse chimice, echipamente electrice, mașini, echipamente de transport etc.) din România este cu mult sub media UE.

Sectorul IMM-urilor din România a fost grav afectat de recesiunea globală din perioada 2008-2009. Ulterior, acesta a cunoscut o redresare de scurtă durată, dar și-a pierdut din forță în 2012. În 2013 și 2014, se preconizează o creștere constantă, așteptându-se ca IMM-urile să revină la nivelurile anterioare crizei în ceea ce privește numărul acestora și ocuparea forței de muncă, dar nu încă în ceea ce privește valoarea adăugată.

Numărul înregistrărilor de întreprinderi a fost puternic afectat de criza economică. Comparativ cu anul 2008,

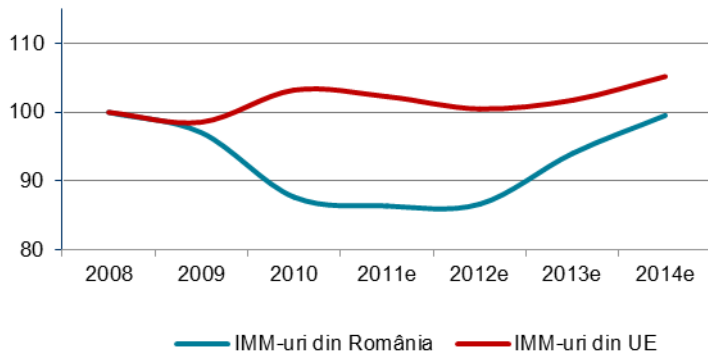
În 2009, numărul de înregistrări de întreprinderi a scăzut cu aproximativ 15 %. În perioada 2009-2011, acesta și-a reluat creșterea cu aproximativ 20 %, doar pentru a scădea din nou cu aproximativ 6 % în 2012. Anul cu cele mai multe lichidări de întreprinderi a fost 2010, atunci când au fost închise³ aproximativ 170 000 de unități. De asemenea, 2010 a fost anul cu cel mai mic număr de înregistrări/întreprinderi nou-înființate: doar 48 000⁴ de întreprinderi nou-înființate, în comparație cu peste 110 000 în fiecare dintre ceilalți trei ani evaluați⁵. În 2012, numărul de lichidări de întreprinderi a scăzut la 71 746, cu 2,5 % mai puțin decât în 2011⁶. Această evoluție nu a fost generată numai de criza economică și financiară: de asemenea, instabilitatea politică din 2012 a condus la o instabilitate generală și la o lipsă de încredere din partea investitorilor locali și străini.

Comparativ cu 2008, în 2010, exporturile din România către restul UE au crescut cu 13 % în ceea ce privește valoarea schimburilor comerciale a economiei întreprinderilor⁷. În aceeași perioadă, exporturile în exteriorul UE au înregistrat o creștere de doar 1 %. În schimb, importurile din interiorul UE au scăzut cu 16 %, în timp ce importurile din exteriorul UE au prezentat o scădere de 27 %. Prin urmare, raporturile

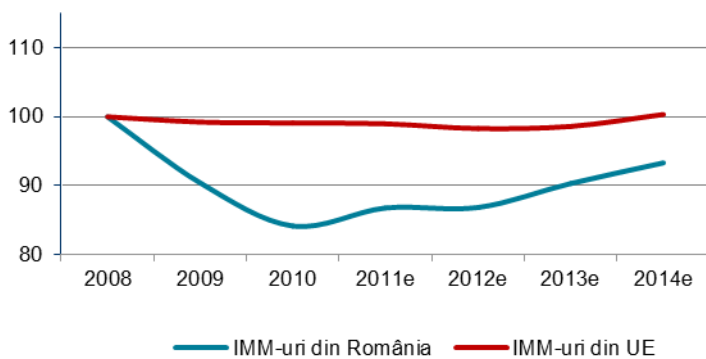
import/export privind comerțul în interiorul și în exteriorul Uniunii Europene au crescut de la 59 % și 55 % în 2008 la 79 % și 76 % în 2010. Aceasta înseamnă că, în pofida scăderii, importurile continuă să depășească exporturile. Evoluția pozitivă a exporturilor, în special pe piața UE, se explică prin activitățile de export ale întreprinderilor mari. Acestea au realizat 65 % din totalul exporturilor în interiorul UE, prezentând o rată de creștere de 18 %. De asemenea, în perioada 2008-2010, IMM-urile au avut o rată pozitivă de creștere, dar mai scăzută, de 4 %. Rata de creștere relativ scăzută, de doar 1 %, pentru exporturile în exteriorul UE se explică, în principal, prin creșterea negativă de 1 % înregistrată de întreprinderile mari, care au realizat 65 % din totalul exporturilor în exteriorul UE. Spre deosebire de acestea, exporturile IMM-urilor în exteriorul UE au crescut cu 6 %, dar reprezintă doar 30 % din volumul exporturilor în exteriorul UE.

Tendențele IMM-urilor din România⁸

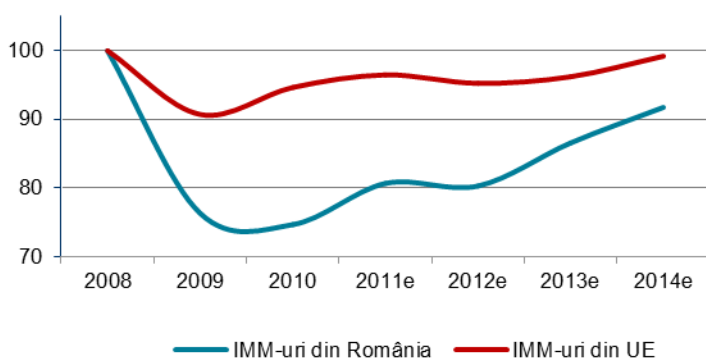
Număr de întreprinderi
(Indice: 2008=100, estimări începând cu 2011)

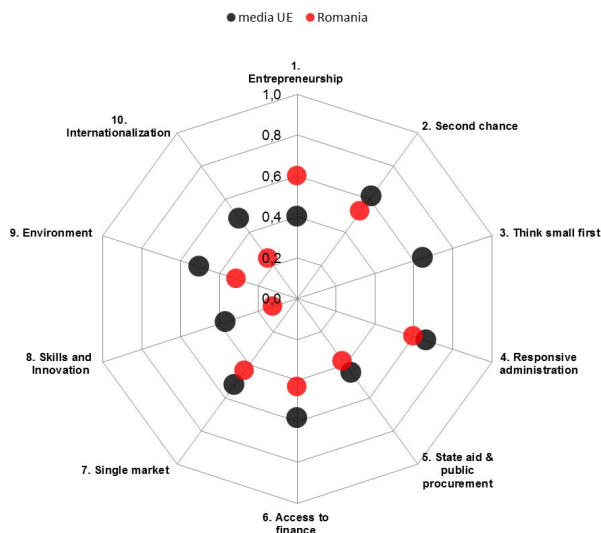
Număr de angajați
(Indice: 2008=100, estimări începând cu 2011)

Valoarea adăugată
(Indice: 2008=100, estimări începând cu 2011)

2. Profilul SBA pentru România

Per ansamblu, statisticile privind IMM-urile din România se situează sub medie, iar profilul SBA pentru România nu s-a schimbat semnificativ. Performanța țării este inferioară mediei în cazul a șapte dintre cele nouă principii SBA, aceasta aflându-se deasupra mediei doar în ceea ce privește „spiritul antreprenorial”, deși cu o marjă largă. S-au observat puține ameliorări legate de performanța României, patru dimensiuni SBA înregistrând progrese limitate, două deteriorându-se ușor începând cu anul 2008, iar restul menținându-se la nivelurile din anul 2008.

România nu a adoptat încă o strategie specifică pentru punerea în aplicare a SBA. Cu toate acestea, principiile SBA au fost incluse în „Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM 2009-2013”, care stabilește obiective comparabile cu unele prevăzute de SBA, precum și în „Strategia guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și dezvoltarea afacerilor 2014-2020”. Aceasta din urmă este un proiect strategic propus de Ministerul Economiei, prin Departamentul pentru IMM-uri, Mediul de Afaceri și Turism, care urmează să fie pus în aplicare și finanțat din fondurile structurale pentru perioada 2014-2020.

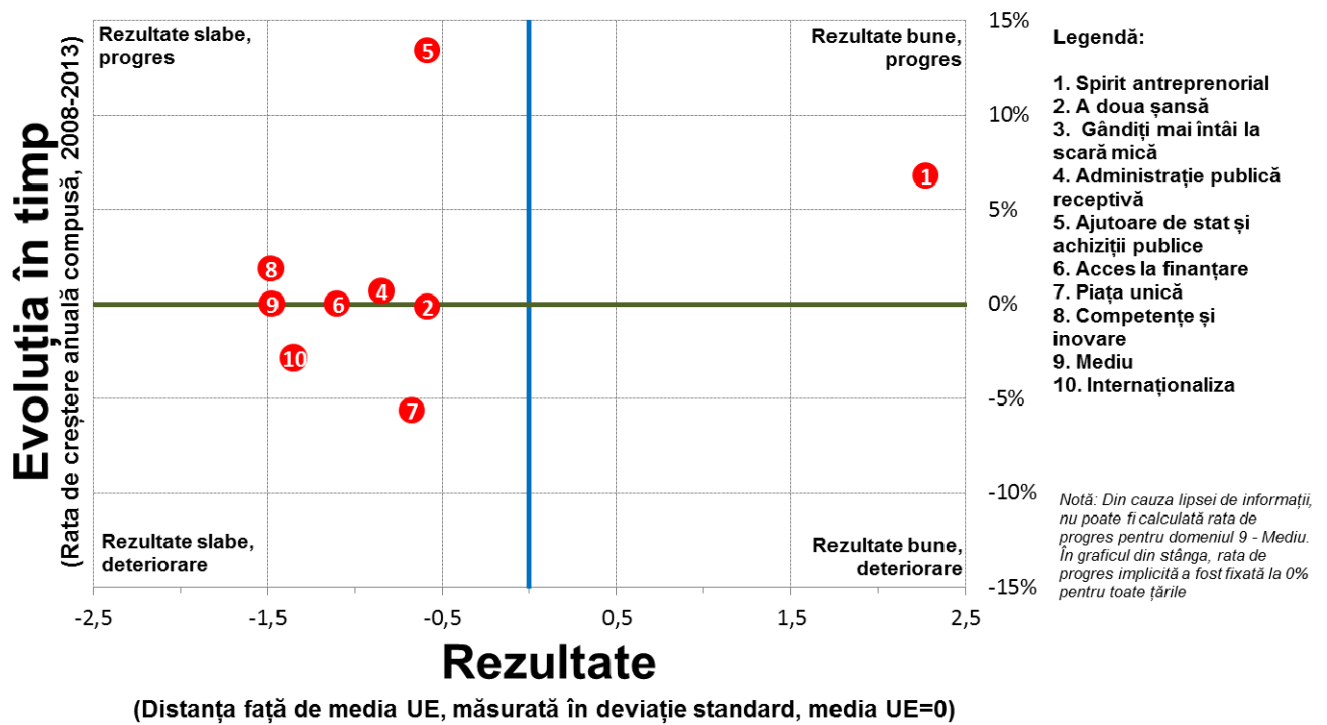
În 2012 și în primul trimestru al anului 2013, au fost anunțate 9 măsuri de politică⁹ privind IMM-urile, dintre care multe așteaptă încă să fie adoptate în 2013. Una

dintre cele mai importante măsuri anunțate este o nouă lege privind IMM-urile, care va include pe deplin inițiativa europeană SBA. În 2012, au fost introduse efectiv numai câteva măsuri noi în domeniile privind piața unică, ajutoarele de stat și achizițiile publice, mediul și internaționalizarea. Per ansamblu, este recunoscut faptul că, în 2012, instabilitatea politică și criza economică au afectat grav progresul în materie de politici.

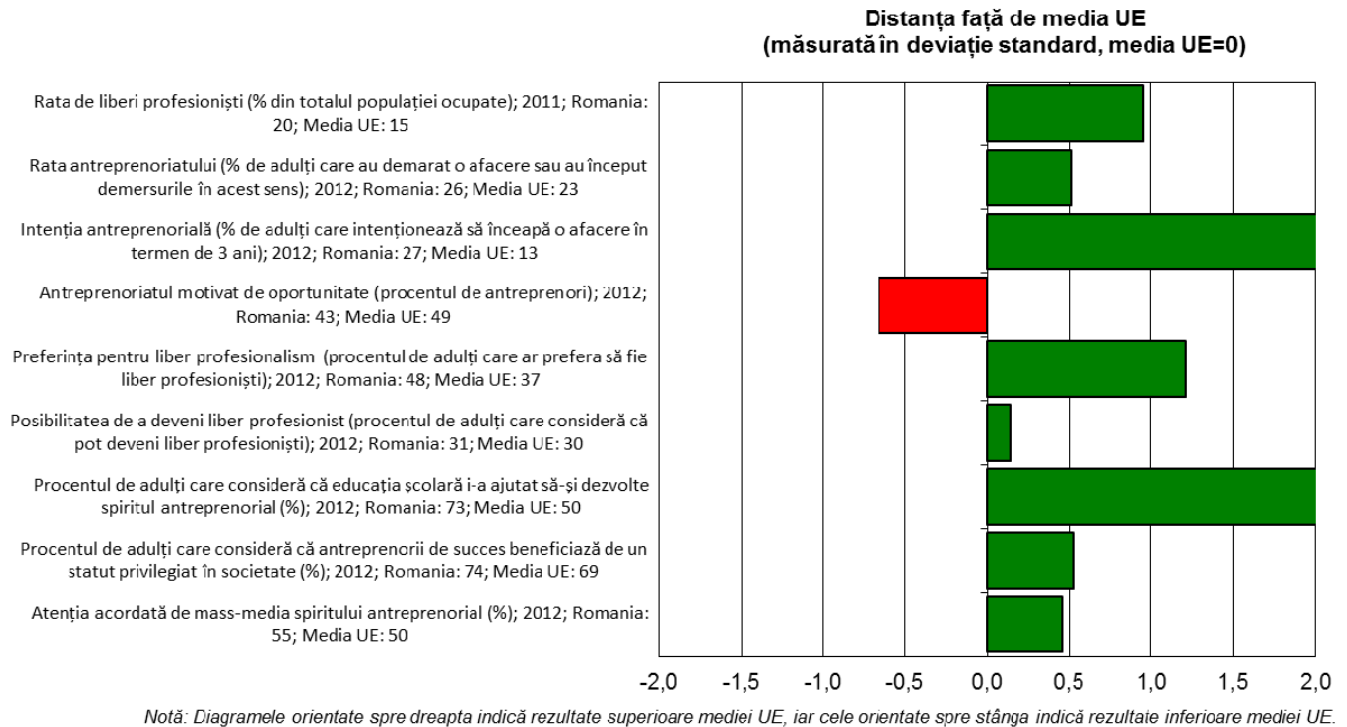
Rezultatele economice ale României, asemenea multor alte țări, sunt legate în mare parte de succesul IMM-urilor sale. Se pare că în România este răspândită o cultură a spiritului antreprenorial, deși este cunoscut faptul că aceasta este o sarcină dificilă și încă nu există destule măsuri de sprijin adaptate disponibile pentru a oferi sprijin practic întreprinderilor noi și celor existente în vederea stimulării sectoarelor de activitate ale acestora. De asemenea, dificultățile în accesarea resurselor financiare de către IMM-uri sunt considerate un obstacol important în calea posibilităților de dezvoltare a afacerilor. În plus, părțile interesate indică faptul că informațiile privind măsurile relevante disponibile pentru IMM-uri nu sunt difuzate suficient în rândul beneficiarilor potențiali. De asemenea, sarcina administrativă, împreună cu perioada de timp extrem de lungă necesară pentru primirea fondurilor publice, sunt percepute ca obstacole majore. Prin urmare, în ansamblu, este percepută, în special de către IMM-uri în sine, doar o ușoară îmbunătățire a condițiilor de piață pentru IMM-urile din România.

În România există mecanisme consultative care reunesc ambasadorii pentru IMM-uri și părțile interesate, însă în realitate acestea au un caracter mai mult informativ decât consultativ. Reuniunile cu părțile interesate sunt organizate prin intermediul a diferite organisme consultative, dar se pare că încă nu există un dialog continuu și structurat privind problemele legate de SBA. Procesul ar putea fi îmbunătățit prin creșterea reprezentativității IMM-urilor și a părților interesate din sectorul afacerilor în cadrul comitetelor consultative și de consiliere.

Performanțele SBA ale României: situația actuală și evoluția în perioada 2008-2013¹⁰

I. Spirit antreprenorial

În cazul României, spiritul antreprenorial este, de departe, domeniul care a înregistrat cele mai multe performanțe SBA. Se consideră, în general, că în România cultura spiritului antreprenorial este bine stabilită și că antreprenorii sunt dispuși să își demareze propria afacere în pofida obstacolelor și provocărilor numeroase și relativ bine cunoscute cu care se confruntă. Astfel, indicatorii care măsoară nivelul activității antreprenoriale ocupă un loc important, 20 % din populația activă a României desfășurând o activitate independentă (de liber profesioniști) și 27 % intenționând să demareze propria afacere în viitorul apropiat. Singurul semn care indică faptul că ar putea exista o problemă în legătură cu calitatea activității antreprenoriale constă în faptul că mai puțini antreprenori români (43 %, față de 49 % în UE) sunt motivați de oportunitățile existente, ceea ce înseamnă că restul acestora au fost impulsionați să demareze o afacere din lipsa unei alternative mai bune.

Percepția societății cu privire la spiritul antreprenorial,

măsurată prin atenția acordată de mass-media și prin statutul acordat antreprenorilor, pare să fie mai favorabilă proprietarilor de întreprinderi în comparație cu media UE. Educația școlară din România dezvoltă spiritul de inițiativă și de acțiune într-o măsură mult mai mare decât în alte state membre, iar aceste calități constituie o caracteristică a antreprenorilor și a proprietarilor de întreprinderi.

Pe partea de politică, în perioada 2012-2013, a fost introdus un program menit să încurajeze tinerii antreprenori să demareze și să dezvolte afaceri. Acesta este conceput, în special, pentru a încuraja dezvoltarea de microîntreprinderi (care au sub nouă angajați) prin creșterea capacității acestora de a accesa sursele de finanțare și prin dezvoltarea aptitudinilor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori. De asemenea, în 2012 a fost lansată inițiativa „START” pentru a încuraja tinerii să înființeze noi IMM-uri și pentru a îmbunătăți performanța economică a IMM-urilor existente. Măsura constă în acordarea de ajutor financiar (o schemă de „ajutor de minimis”).

În general, părțile interesate sunt de acord că spiritul antreprenorial din România poate fi încurajat în continuare prin îmbunătățirea infrastructurii de sprijinire a întreprinderilor, prin intermediul creării și dezvoltării de parcuri industriale și de incubatoare de afaceri, al reducerii în continuare a birocrăției

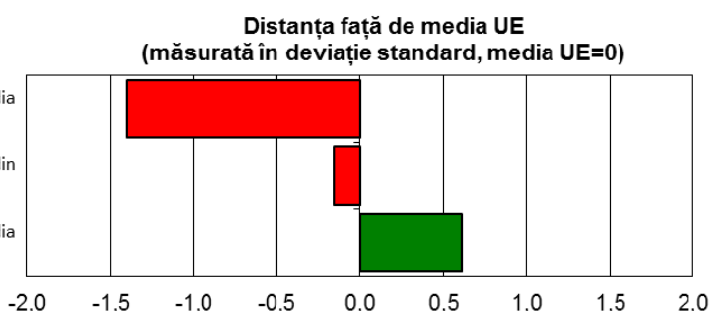
implicate în demararea și funcționarea noilor afaceri, al unei mai bune informări a publicului cu privire la programele guvernamentale menite să încurajeze inițiativele private, precum și făcând cunoscute succesele în afaceri ale antreprenorilor români.

II. A doua șansă

Timpul necesar pentru a încheia o afacere (în ani); 2013; România: 3,3; Media UE: 1,99

Costul de desființare a unei afaceri (costul de recuperare a unei datorii în % din patrimoniul debitorului); 2013; România: 11; Media UE: 10,22

Gradul de sprijin pentru a permite a doua șansă (%); 2012; România: 86; Media UE: 82

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

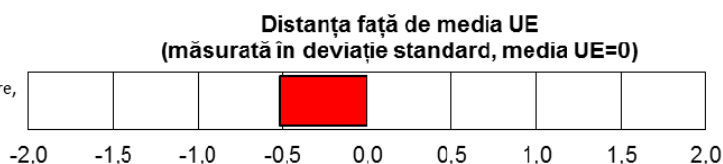
Indicatorii care măsoară principiul „A doua șansă” arată un mediu relativ nefavorabil pentru antreprenorii care se relansează în afaceri. Antreprenorii onești ale căror afaceri au eșuat și care doresc să repornească de la zero trebuie să accepte durate mai lungi pentru închiderea unei afaceri (3,3 ani în România, față de 2 ani, în medie, în UE), deși costul corespunzător (11 % din patrimoniul debitorului) este similar cu media UE. Un domeniu în care România se distinge în mod pozitiv este sprijinul ușor peste medie din partea

populației în ceea ce privește acordarea unei a doua șanse antreprenorilor care s-au confruntat cu un faliment.

În plan politic, a fost înregistrat un progres limitat. Măsura „Legea în domeniul insolvenței” nu a intrat în vigoare în 2012 (se preconizează adoptarea acesteia în 2013). Modificările preconizate constau în sprijin mai intens și mai rapid acordat antreprenorilor afectați de insolvență. În prezent, legea așteaptă aprobarea Ministerului de Justiție.

III. Gândiți mai întâi la scară mică

Încărcarea reprezentată de reglementările administrative (1=împovărătoare, 7=neîmpovărătoare); 2012; România: 2,8; Media UE: 3,16

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

În ceea ce privește principiul „Gândiți mai întâi la scară mică”, există un singur indicator disponibil, care măsoară percepția antreprenorilor cu privire la încărcarea reprezentată de cerințele administrative ale guvernului în materie de autorizații și de raportare. Acesta este nefavorabil în comparație cu media UE. Cu toate acestea, nu este posibil să se extragă nicio concluzie generală pe această bază.

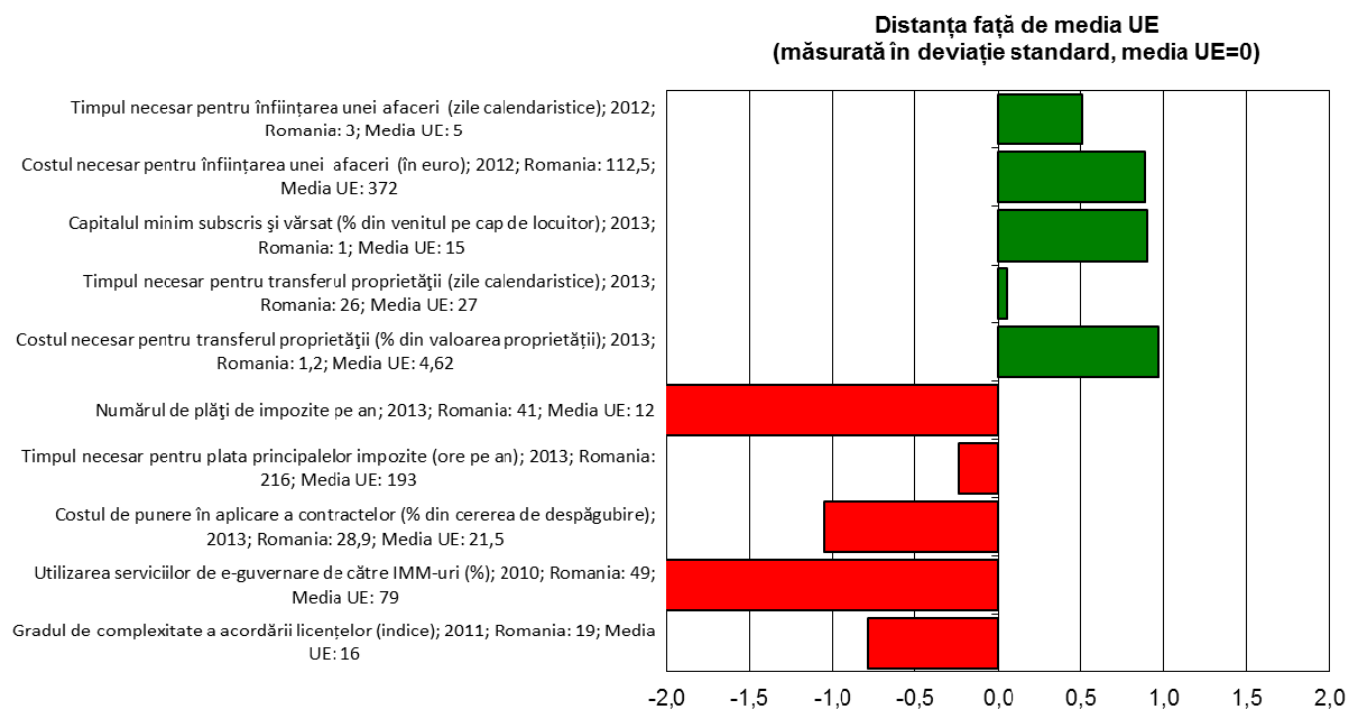
În 2012, a fost introdusă o măsură pentru a reduce încărcarea fiscală a IMM-urilor prin ridicarea plafonului de scutire de la plata TVA de la 35 000 EUR la 65 000 EUR.

În plus, a fost anunțată o lege revizuită privind IMM-urile pentru 2013. Se preconizează ca aceasta să stimuleze substanțial înființarea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii. În pofida îmbunătățirilor

recente, există încă o marjă semnificativă de simplificare pentru a reduce încărcarea administrativă a întreprinderilor, care uneori sunt nevoite să angajeze personal specializat sau experți care să se ocupe de aspectele care țin de conformitatea administrativă și juridică (care sunt prea complicate și

consumatoare de timp și care presupun vizite la birourile administrative). Mai mult decât atât, în multe domenii legislația nu prevede nicio distincție între întreprinderile mari și mici. În cele mai multe cazuri, acestea sunt supuse aceluiași obligații și reguli, chiar dacă nu dispun de aceleași mijloace.

IV. Administrație publică receptivă

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

România oferă un mediu de afaceri mai puțin favorabil pentru IMM-uri decât media UE, în pofida performanțelor sale comparativ bune referitoare la condițiile pentru întreprinderile nou-înființate, înregistrarea proprietăților și procedurile de transfer. În România, este posibilă demararea unei afaceri în termen de trei zile, la un cost de aproximativ 100-125 EUR, ceea ce înseamnă un timp mai redus și costuri mai mici față de media UE. Registrele comerciale județene reprezintă punctele UE de contact unic (PSC) oferite de guvernul român pentru antreprenori și întreprinderi. În ultimii ani, procedurile oficiale pentru înregistrarea și transferul de proprietate s-au îmbunătățit. În prezent, în România, sunt necesare numai 26 de zile pentru transferul de proprietate, iar procedura este relativ mai puțin costisitoare decât media Uniunii Europene.

În pofida progreselor semnificative în ceea ce privește scăderea numărului anual de plăți de impozite de la 66 la 41, decalajul față de UE este încă semnificativ, ceea ce sugerează că sunt posibile și necesare îmbunătățiri suplimentare. Un alt domeniu în care cu siguranță sunt posibile îmbunătățiri este reprezentat de serviciile de e-guvernare, în privința cărora rezultatele sunt cu mult inferioare mediei UE.

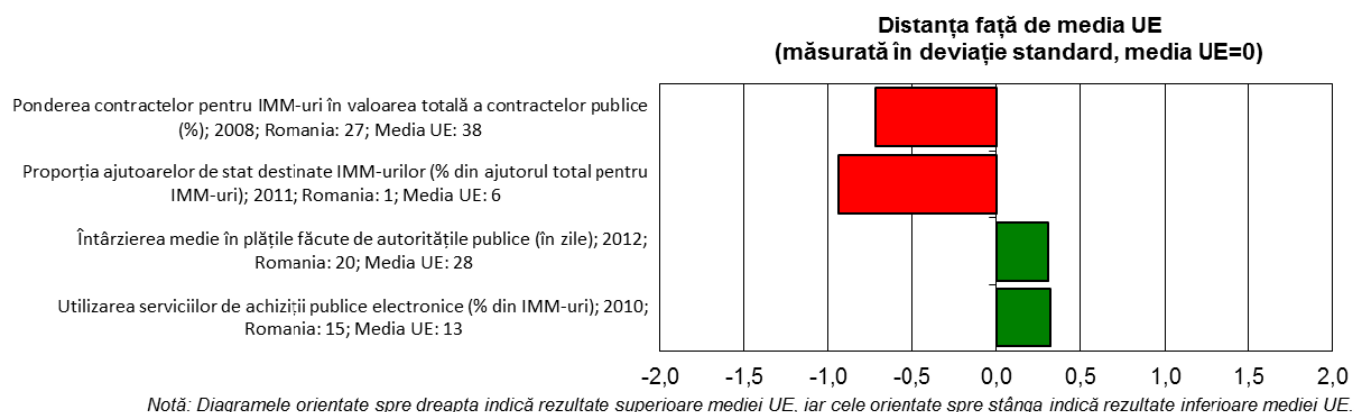
Sistemul de acordare a licențelor din România este caracterizat de un nivel ridicat de complexitate și implică proceduri costisitoare, ineficiente și consumatoare de timp pentru obținerea licențelor necesare pentru funcționarea afacerii.

Din punct de vedere politic, există o serie de măsuri orientate spre acțiuni de sprijinire a spiritului antreprenorial prin reducerea timpului necesar pentru

înregistrarea noilor afaceri și reducerea costurilor aferente, precum și prin furnizarea pentru comunitatea de afaceri de servicii (electronice) specializate, strategii și planuri pentru o dezvoltare mai bună și mai accelerată a IMM-urilor și a mediului de afaceri la costuri reduse substanțial. Ghișeu unic introdus în

2011 a fost îmbunătățit în continuare pentru a facilita interacțiunea între IMM-uri și autorități. A fost aprobat un buget mare pentru un proiect care vizează identificarea și elaborarea de soluții eficiente pentru punerea în aplicare și monitorizarea principiilor SBA și care urmează să fie demarat în 2013.

V. Ajutoare de stat și achiziții publice

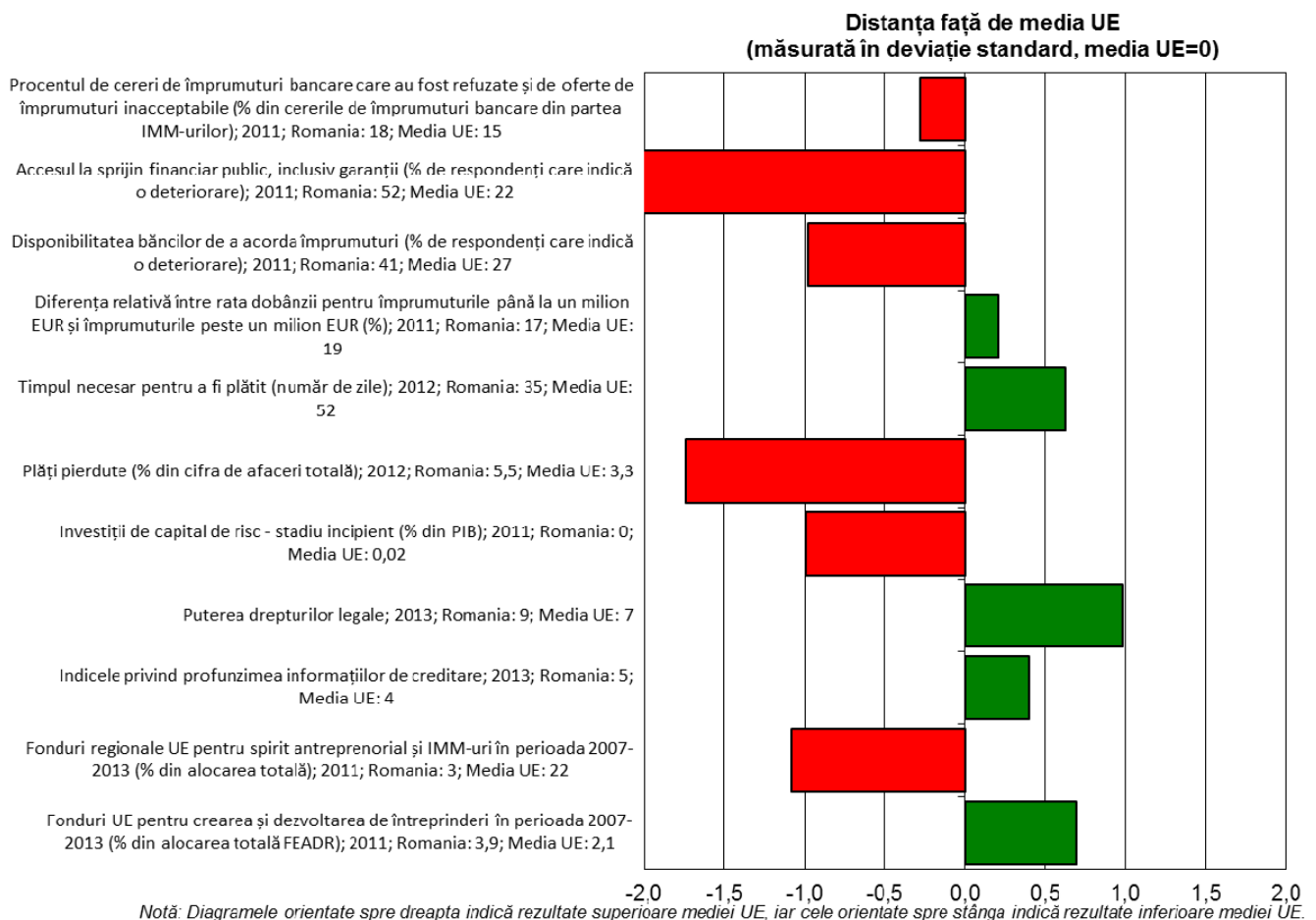
România obține un punctaj ușor sub media UE în ceea ce privește ajutoarele de stat și achizițiile publice, dar a înregistrat cel mai mare salt din ultimii cinci ani. IMM-urile din România dau dovadă de o mai bună utilizare a serviciilor de achiziții publice electronice decât omoloagele acestora din UE și, de asemenea, se pare că primesc plățile din partea autorităților publice într-un timp mai scurt. Cu toate acestea, procentul ajutoarelor de stat destinate IMM-urilor a scăzut la doar 1 % în 2011, iar procentul IMM-urilor în valoarea contractelor de achiziții publice era încă foarte redus în 2008, de 27 %, comparativ cu media UE de 38 %.

Pe partea de politică, Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice (ANRMAP) a început să monitorizeze dezbaterile privind legislația în materie de achiziții publice.

Principala nemulțumire legată de procedurile de achiziții publice este faptul că IMM-urile care subcontractează pentru întreprinderile mari care efectuează lucrări publice nu sunt protejate suficient de bine și nu dispun de nicio modalitate de a asigura plata la timp. De asemenea, acestea nu pot primi plăți în avans, chiar dacă contractantul principal beneficiază de astfel de plăți.

În 2012, în România s-au aplicat mai multe scheme de programe operaționale (prin FEDER), precum și programele de dezvoltare rurală (prin FEADR). Unele dintre acestea s-au încadrat în schema de ajutor de stat, dar cele mai multe au făcut parte din fondurile structurale.

VI. Acces la finanțare

Fonduri UE pentru crearea și dezvoltarea de întreprinderi în perioada 2007-2013 (% din alocarea totală FEADR), 2011, România: 3,9, media UE: 2,1

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

Accesul la finanțare este în continuare dificil și costisitor pentru IMM-urile din România. Cele mai recente cifre privind împrumuturile datează din 2011. Proporția proprietarilor de întreprinderi din România care raportează că au observat o deteriorare în ceea ce privește disponibilitatea băncilor de a acorda împrumuturi a rămas stabilă, la 41 %, ceea ce reprezintă un nivel ridicat și cu mult superior mediei UE de 26 %. Aceasta sugerează că sporirea continuă a standardelor aplicate debitorilor a descurajat numeroși antreprenori în ceea ce privește solicitarea

unui împrumut. În același timp, condițiile de acces la sprijinul financiar public, inclusiv la garanții, au devenit, de asemenea, mai restrictive. Instituțiile și sistemele care pot facilita accesul la finanțare, cum ar fi oficiile registrului de credit și sistemul drepturilor legale, sunt la fel de solide ca în majoritatea celorlalte țări ale UE.

Cu toate acestea, este clar că accesul la capital reprezintă unul dintre cele mai importante obstacole pentru IMM-uri în faza incipientă și cea de dezvoltare. Fondurile financiare private sunt considerate deosebit de dificil de accesat, în timp ce împrumuturile și garanțiile bancare, uneori vitale pentru dezvoltarea afacerilor, sunt prea costisitoare și lipsite de flexibilitate.

Pe plan politic, programul „Mihail Kogălniceanu” pentru IMM-uri a fost introdus pentru a facilita accesul IMM-urilor la garanții și credite, prin acordarea unei

linii de credit cu dobânzi subvenționate și parțial garantate de stat.

În 2012, a fost introdusă o măsură pentru dezvoltarea și modernizarea activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață, iar în 2013 aceasta a primit un buget suplimentar. Măsura acordă sprijin entităților private, IMM-urilor și organizațiilor de tip cooperativă, oferindu-le acces la programe de finanțare prin care să își achiziționeze echipamente și

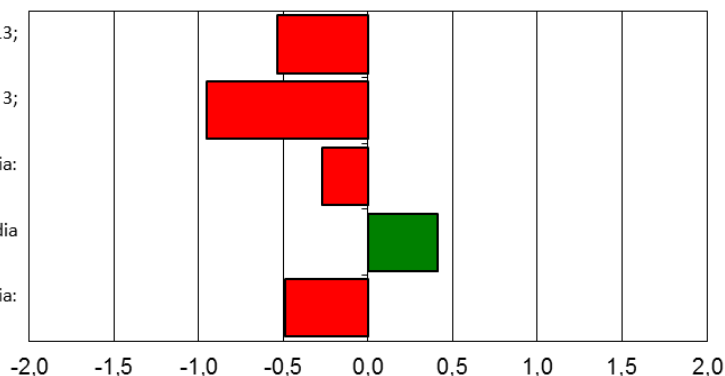
servicii de consultanță.

În sfârșit, programul național multianual pentru sprijinirea IMM-urilor din sectorul mestesugurilor și artizanatului a fost derulat în continuare și extins pentru zonele rurale și urbane.

VII. Piața unică

Ponderea de IMM-uri care importă din interiorul UE (%); 2010; România: 13; Media UE: 19
Ponderea de IMM-uri care exportă în interiorul UE (%); 2010; România: 3; Media UE: 8
Directive privind piața unică netranspuse sau nenotificate (%); 2012; România: 1,1; Media UE: 0,92
Numărul directivelor restante de mai mult de doi ani; 2011; România: 0; Media UE: 0,15
Întârzierea medie a transpunerii directivelor restante (în luni); 2012; România: 10,4; Media UE: 9,1

Distanța față de media UE
(măsurată în deviație standard, media UE=0)

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

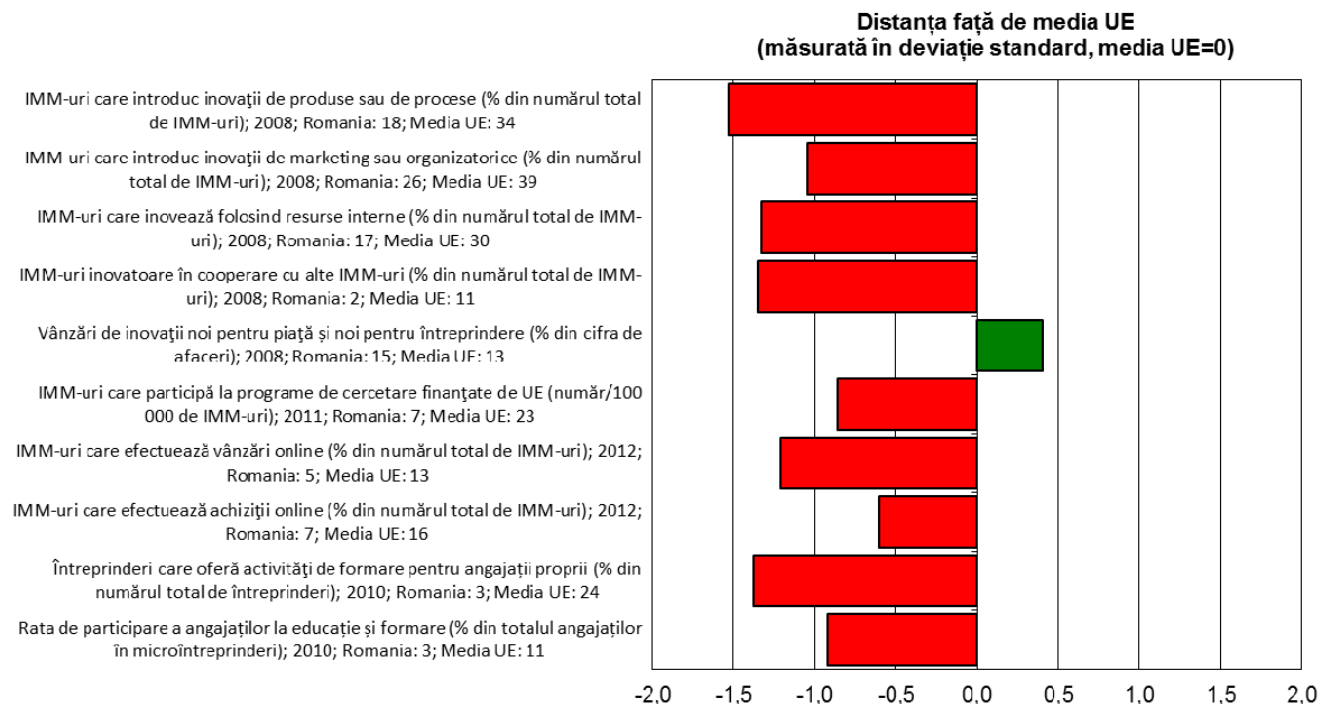
În ceea ce privește piața unică, rezultatele României sunt inferioare mediei UE și reflectă nivelul scăzut al competitivității întreprinderilor românești atât pe piața internă, cât și în afara acesteia. Performanța în ceea ce privește exporturile (către alte țări membre ale UE) este destul de modestă și prezintă cea mai mare marjă de îmbunătățire. Per ansamblu, nu există o cultură stabilită în rândul întreprinderilor locale de a lua în considerare piețele externe. În prezent, cele mai multe IMM-uri nu se află în poziția de a fi implicate cu ușurință, în mod direct, în calitate de importatori sau exportatori, ci mai degrabă acționează în calitate de subcontractanți pentru întreprinderi naționale sau straine mai mari. În general, nivelul importurilor din România încă depășește nivelul exporturilor. Principalele obstacole în calea îmbunătățirii și a extinderii pe piețele externe a IMM-urilor sunt sarcinile

administrative și de reglementare, precum și accesul la finanțare. Un alt obstacol conex este lipsa de cunoaștere a pieței.

În ceea ce privește legislația privind piața unică și transpunerea legislației UE în cea națională, România pare să înregistreze rezultate puțin mai bune decât omoloagele sale din UE, având mai puține directive restante de mai mult de 2 ani, dar întârzieri acumulate mai mari.

La sfârșitul anului 2012, centrul SOLVIT (care face parte din Ministerul Afacerilor Externe) din România, împreună cu ministerele de resort și cu alte autorități au introdus o măsură pentru a îmbunătăți cooperarea, cu scopul de a gestiona eficient plângerile din partea întreprinderilor.

VIII. Competențe și inovare

Notă: Diagramele orientate spre dreapta indică rezultate superioare mediei UE, iar cele orientate spre stânga indică rezultate inferioare mediei UE.

România înregistrează o întârziere considerabilă în acest domeniu, care vizează atât aspectele referitoare la competențe/formarea profesională, cât și aspectele referitoare la inovare.

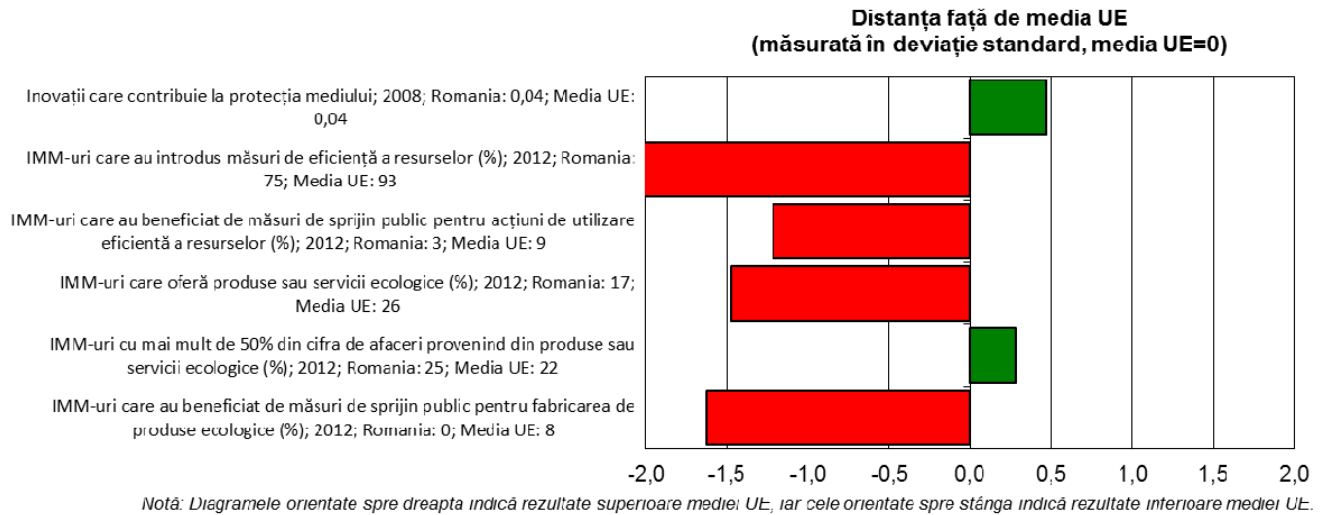
Toți indicatorii de bază referitori la inovare, cu o singură excepție, se situează sub media UE. Este mai puțin probabil ca IMM-urile din România să introducă inovații, să coopereze între ele sau să inoveze folosind resurse interne. Cu toate acestea, întreprinderile care inovează au mai mult succes decât omoloagele lor din UE în ceea ce privește transformarea noilor produse și procese în venituri din vânzări. În afară de indicatorii referitori la inovare, performanțele IMM-urilor din România sunt inferioare mediei și în alte aspecte, cum ar fi pregătirea acestora pentru utilizarea tehnologiei informațiilor, definită prin capacitatea de a-și comercializa produsele și de a efectua achiziții online.

Cei doi indicatori care măsoară evoluția formării profesionale și a competențelor arată rezultate similare: proporția întreprinderilor care oferă activități de formare profesională angajaților lor se află sub media UE (3 %, față de 24 %), iar microîntreprinderile

românești sunt și mai puțin inclinate să se asigure că angajații lor participă la activități de învățare pe tot parcursul vieții decât omoloagele lor din alte țări ale UE. În general, România nu atrage și nu reține cu succes persoanele talentate – cum ar fi, de exemplu, oamenii de știință în domeniul cercetării și dezvoltării și directorii executivi talentați – și nici nu le asigură salarii competitive.

Programul de sprijin pentru întreprinderile inovatoare noi și cele rezultate din sciziune (spin-offs) pus în aplicare în 2008 a fost derulat în continuare, pentru a permite dezvoltarea unui număr mai mare de întreprinderi rezultate din sciziune prin intermediul proiectelor de cercetare și dezvoltare și pentru a sprijini întreprinderile inovatoare noi care pun în aplicare rezultatele cercetării, un brevet sau alte drepturi de proprietate intelectuală. Schema de certificate pentru inovare care a funcționat la începutul anului 2012 a permis acordarea de sprijin pentru cercetare și dezvoltare în sectorul IMM-urilor și încurajarea parteneriatelor cu instituțiile de cercetare.

IX. Mediu

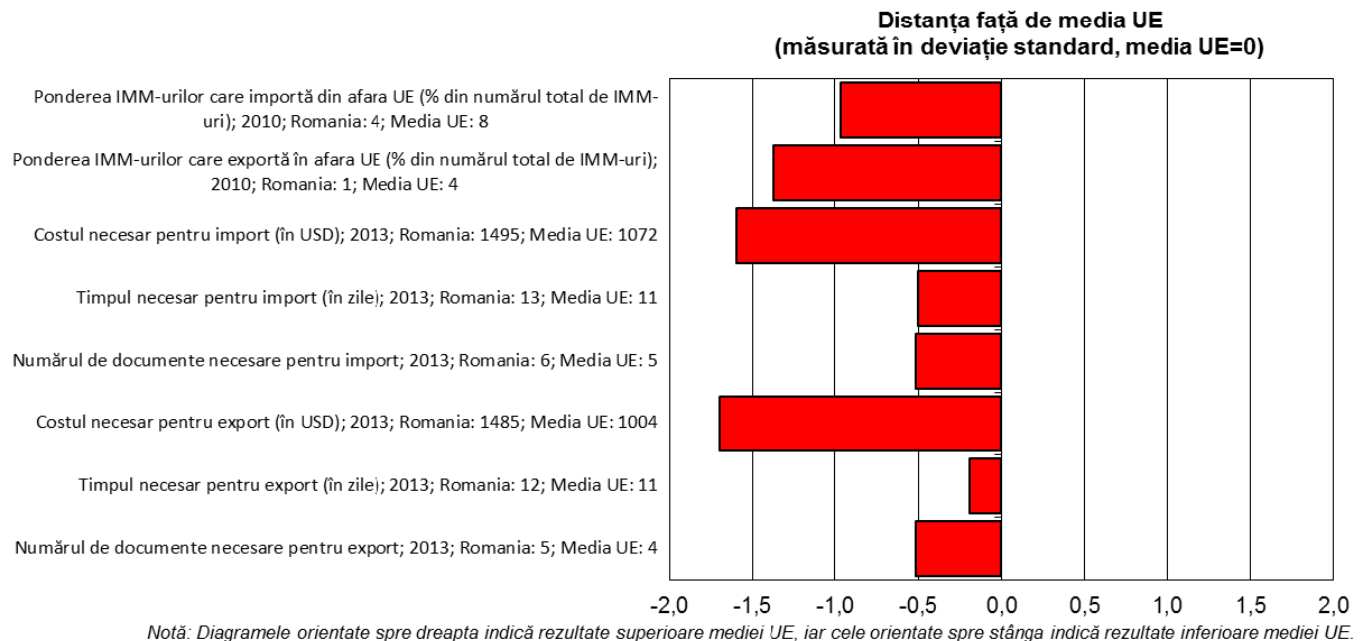
Referitor la dimensiunea de mediu, rezultatele României sunt cu mult inferioare mediei, dar performanțele țării sunt oarecum diferențiate în ceea ce privește indicatorii individuali. IMM-urile din România sunt mult mai puțin susceptibile să ia măsuri pentru îmbunătățirea eficienței utilizării resurselor, în comparație cu media europeană. Aceasta se datorează parțial faptului că ele nu beneficiază de sprijin public pentru astfel de măsuri în aceeași măsură ca omoloagele lor europene. În mod similar, doar 17 % din întreprinderile din România, față de 26 % din cele din UE, au început să exploateze oportunitățile oferite de cererea de produse și de servicii ecologice, deși cele care au făcut acest lucru au mai mult succes în generarea unei proporții semnificative a veniturilor lor din vânzarea de produse ecologice. În general, se observă o tendință spre procese ecologice în România, dar aceasta este mult mai redusă decât în restul lumii. Există o conștientizare generală privind necesitatea de a urma

această tendință, însă procesele ecologice adecvate sunt încă utilizate în practică la scară mică.

Pe plan politic, au existat unele programe operaționale de sprijinire a produselor și proceselor ecologice în domeniul IMM-urilor, al schimbărilor climatice, al riscurilor de mediu etc., dar acestea au fost legate, în principal, de fondurile structurale. Cu toate acestea, deși fondurile structurale sunt relativ ușor de accesat, există probleme legate de procesul de raportare, considerat o sarcină foarte împovărătoare, iar perioada de timp necesară pentru a primi plata/rambursarea descurajează adesea IMM-urile.

În sfârșit, Administrația Fondului pentru Mediu oferă acces la un fond deductibil fiscal pentru exploatarea surselor regenerabile de energie și pentru îmbunătățirea și protejarea mediului înconjurător.

X. Internaționalizare

Conform indicatorilor disponibili care măsoară gradul de internaționalizare, România se situează cu mult sub media UE. Condițiile-cadru generale de tranzacționare sunt – fără excepție – mai puțin favorabile, în medie, comparativ cu celelalte țări ale UE. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că indicatorii care reflectă performanța întreprinderilor românești pe piețele din exteriorul UE rămân modești.

De asemenea, în 2012, a funcționat programul de

dezvoltare a exporturilor IMM-urilor, care este bugetat anual. Acesta oferă sprijin întreprinderilor românești în vederea accesării piețelor externe și le permite să participe la evenimente internaționale organizate în străinătate, să efectueze studii de piață etc.

3. Bune practici

Pentru a ilustra eforturile de sprijinire a IMM-urilor care pot fi realizate de guvern, mai jos este prezentat un exemplu de bună practică din România:

Ghișeul unic

Portalul „Ghișeul unic” a devenit un instrument electronic (pilot) eficient și valoros pentru toate persoanele care doresc să demareze propria afacere și pentru IMM-urile sau comunitățile de afaceri care doresc să fie informate cu privire la alte servicii specifice și/sau să primească serviciile respective. În prezent, acesta oferă trei tipuri de servicii: (1) informații cu privire la înființarea, dezvoltarea sau lichidarea unei afaceri ; (2) declarații și formulare de raportare (în format electronic) către autorități, precum și servicii de menținere a evidențelor pentru întreprinderi; (3) servicii pentru IMM-uri.

În primul trimestru al anului 2013, sponsorul portalului (Ministerul Economiei) intenționează să promoveze un proiect strategic, denumit *Dezvoltarea și administrarea portalului electronic pilot „Ghișeul unic”*. Ideea este extinderea serviciilor oferite comunității de afaceri și mărirea echipei administrative responsabile de funcționarea portalului, cu scopul de a mări numărul de servicii oferite IMM-urilor și de a oferi formare profesională personalului de specialitate pentru a interacționa cu utilizatorii și a le oferi asistență.

Referințe: www.immoss.ro

Observații importante

Fișele informative „Small Business Act” (SBA) sunt realizate de DG Întreprinderi, în cadrul analizei performanțelor IMM-urilor (*SME Performance Review – SPR*), care constituie principalul său instrument de analiză economică a aspectelor referitoare la IMM-uri. Fișele informative prezintă cele mai recente informații statistice, însoțite de opțiunile politice ale celor 28 de state membre ale UE și a nouă state terțe, care participă, de asemenea, la Programul-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP) al UE. Fișele informative – realizate anual – contribuie la organizarea informațiilor disponibile pentru a facilita evaluarea politicilor referitoare la IMM-uri și pentru a monitoriza implementarea SBA. Acestea iau în considerare progresele realizate și le înregistrează. Fișele nu constituie o evaluare a politicilor statelor membre, ci ar trebui considerate o sursă suplimentară de informații menite să amelioreze elaborarea politicilor pe baza unor date concrete. De exemplu, fișele informative menționează doar măsurile politice considerate relevante de către experții locali în politici în domeniul IMM-urilor. Acestea nu reflectă și nici nu pot reflecta toate măsurile luate de guvern în cursul perioadei de referință. Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați baza de date accesibilă pe site-ul internet al SPR (a se vedea notele de pe verso).

Pentru mai multe informații

Analiza performanțelor IMM-urilor (*SME Performance Review*):

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm

Small Business Act:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

Portalul european pentru IMM-uri:

http://ec.europa.eu/small-business/index_ro.htm

Entr-SPR@ec.europa.eu

¹ Centrul Comun de Cercetare (JRC) al Comisiei Europene din Ispra (Italia) a contribuit substanțial la elaborarea fișelor informative SBA pentru anul 2013. JRC a adus îmbunătățiri majore abordării metodologice, activităților statistice realizate pe baza ansamblului de date și prezentării vizuale a datelor.

² Sectorul de producție contribuie cu aproximativ 15 % la valoarea adăugată brută din UE-27. A se vedea: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/national_accounts/data/database; accesat la: 11.4.2013.

³ http://www.onrc.ro/documente/presa/comunicat_12_01_2011/3-radieri_voluntare-1.pdf; accesat la 26.3.2013.

⁴ Cifra se refera la întreprinderile cu răspundere limitată (SRL). Numarul total de întreprinderi a fost de 119.048

⁵ http://www.onrc.ro/documente/presa/comunicat_12_01_2011/4-inmatriculari-1.pdf; accesat la 26.3.2013.

⁶ http://www.onrc.ro/documente/presa/comunicat_30_01_2013/3-radieri-1.pdf; accesat la 26.3.2013.

⁷ Calculele sunt bazate pe datele din baza de date ComExt, Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/newxtweb/>; accesat la: 10.3.2013.

⁸ Cele trei grafice de mai jos prezintă evoluția variabilelor în timp. Graficele prezintă valori ale indicilor pentru fiecare an începând cu 2008, acesta din urmă fiind anul de referință cu valoarea 100. Începând cu anul 2011, graficele arată evoluția în timp și au fost furnizate de London Economics Ltd, pe baza cifrelor din perioada 2008-2010, care provin din baza de date a statisticilor structurale de întreprindere a Eurostat (*Structural Business Statistics Database*). Datele se referă la „economia întreprinderilor”, care include industria, construcțiile, comerțul și serviciile (NACE Rev. 2, secțiunile B-J, L, M și N). Datele nu iau în considerare întreprinderile care desfășoară activități în domeniul agriculturii, al silviculturii, al pescuitului și nici sectoarele care furnizează servicii în general necomerciale, precum educația și sănătatea. O metodologie detaliată poate fi consultată la adresa: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm.

⁹ Măsurile politice prezentate în prezenta fișă informativă SBA reprezintă doar o selecție a măsurilor luate de guvern în 2012 și în primele trei luni ale anului 2013. Selecția a fost efectuată de către expertul de țară specializat în politica în domeniul IMM-urilor, angajat pe bază de contract de către CARSA Spania (principalul contractant al DG Întreprinderi pentru fișele informative 2013). Experților li s-a cerut să selecteze doar măsurile pe care le considerau a fi cele mai importante, și anume, preconizate a avea cel mai mare impact în domeniul SBA vizat. Ansamblul măsurilor selectate de experți pentru a elabora fișele informative dedicate anului curent vor fi publicate sub forma unei baze de date privind politicile pe site-ul internet al DG Întreprinderi, împreună cu fișele informative.

¹⁰ Graficul combină două tipuri de informații: în primul rând, acesta prezintă situația performanțelor pe baza datelor referitoare la ultimii ani disponibili. Datele situate pe abscisă măsoară deviațiile standard față de media aritmetică simplă și neponderată pentru UE-27. Coridorul vertical marcat cu linii punctate reprezintă media UE. În al doilea rând, graficul indică progresele în timp, și anume, ratele de creștere anuale medii pentru perioada 2008-2013. Ratele de creștere sunt măsurate față de indicatorii individuali care formează mediile domeniilor SBA. Prin urmare, poziția unei medii a unui domeniu SBA în oricare dintre cele patru cadrane nu indică doar informații despre situația țării în respectivul domeniu SBA comparativ cu restul UE la

un anumit moment, ci permite, de asemenea, evaluarea progreselor realizate în perioada 2008-2013.